

Edukacija učitelja u korištenju web 2.0 alata

Sažetak

Osnivačice Udruge hrvatskih učitelja razredne nastave već dvije godine aktivno educiraju hrvatske učitelje o web 2.0 alatima i njihovoj primjeni u praksi. Svoj projekt edukacije učitelja vrše putem društvenih mreža, web stranica, oblaka znanja i foruma učitelja. Voditeljice projekta svoja su praktična znanja o web 2.0 alatima stekle praktično, samoobrazovanjem. Neke od alata koriste već godinama, a neprestano testiraju nove alate, izrađuju u njima nastavne materijale i prave tutorijale. Svoje spoznaje i primjere iz prakse dijele (engl. share) sa ostalim sudionicima nastavnog procesa unutar granica naše zemlje, a i šire. Zahvaljujući novim tehnologijama svoje znanje širile i izvan granica Hrvatske, pa su tako stručni radovi objavljeni i na MIPRO 2012[1]

Ključni pojmovi: web 2.0 alati, edukacija, društvene mreže, oblak znanja za razrednu nastavu.

Web 2.0 alati

Web 2.0 alati su za učitelja – sasvim jednostavno rečeno – alati koji mijenjaju oblik, način i pristup nastavnom procesu. Za nas učitelje, web 2.0 alati: omogućuju prevladavanje izoliranosti (geografske), daju podršku u procesu prevladavanja osobnih predrasuda koje učitelje sputavaju u ostvarivanju promjena, otvaraju vrata slobodnom eksperimentiranju idejama i postupcima koje namjeravamo uvesti u svoju nastavu (proces), daju povratnu (učeničku) informaciju o uspješnosti korištenja novih metoda, pretpostavka su druženja na društvenim mrežama ili forumu, potiču učitelja na cjeloživotno učenje, unaprjeđuju međugeneracijsku suradnju i unaprjeđuju cjelokupni nastavni proces.

O korištenju Web 2.0 alata i uspješnost u radu autorice su izložile primjere prakse i projekata na nekoliko državnih^[2] i međunarodnih konferencija^[3].

1.1. Način edukacije

Pronađeni su i proučeni stručni članci o web 2.0 alatima na hrvatskom jeziku. Uočen je manjak primjera iz prakse, te nedostatak jednostavnih objašnjenja koje učitelja usmjeravaju kako pojedini alat primijeniti u nastavnom procesu. Oformljena je radna

skupina Informatička radionica, a njezine su članice razradile plan kako znanje o web 2.0 alatima primijeniti u što širem učiteljskom okruženju.

Neki od produkata njihova rada:

- a) izrađeni besplatni tečajevi u online sustavu učenja LMS Moodle: Upotreba MS PowerPointa, Izrada online razredne stranice i Izrada nastavnih materijala u MS Office.
- b) videokonferencija sa Županijskim stručnim vijećima razredne nastave (Bednja, Varaždin, Vrbovec).
- c) radionice s primjerima iz prakse (Županijsko stručno vijeće Zagreba).
- d) javno objavljeni primjeri iz prakse
- e) razrađen sustav individualnog usavršavanja praćenjem novosti o web 2.0 alatima na društvenim mrežama.

1.2. Dijeljenje (share)

Budući da već uvelike rade na edukaciji hrvatskih učitelja (Forum razredne nastave i Zbirka razredne nastave postoje od 2005./2008. godine) odlučile su da misija njihova projekta bude dijeljenje spoznaja i materijala te promocija hrvatskog učitelja kao jednog od vrhunskih učitelja koji radi ukorak s vremenom. Pri tom ne zanemaruju činjenicu da je opremljenost hrvatskih škola – posebice učionica RN – nedovoljna^[4], da mnoštvo učionica nije opremljeno internetskom vezom koja je potrebna u korištenju web 2.0 alata, da je velika većina učitelja primorana materijale izrađivati u vlastitome domu i na vlastitom računalu. ^[5]

Edukacija učitelja

Edukaciju učitelja podijeljena je na nekoliko segmenata:

- a) formirana je web stranica
- b) otvorena je facebook grupa
- c) omogućena je javna rasprava na forumu razredne nastave
- d) formirani su online tečajevi u LMS Moodle sustavu
- e) za pohranu materijala za nastavni proces stvoren je oblak znanja Zbirka nastavnih materijala

2.1 Web stranica Web 2.0 u razrednoj nastavi*

Na web stranici projekta nalazi se više od 100 obrađenih alata.

Web stranica je organizirana tako da nudi: alate razvrstane po svrsi, recenzije i stručne članke za osobnu edukaciju, primjere iz prakse i poveznice na alate koji još nisu isprobani u praksi. Svaki je opisan alat je iskušan primjenom u nastavnom procesu, zatim ocijenjen (korisnost,

plaćanje, vrijeme trajanja, jednostavnost primjene, potreban softver), na kraju su dane opće upute kako iskoristiti alat (kao plakat, prezentaciju, matematičku igru) u radu.

Vrlo brzo se pokazalo da učitelji žele podijeliti svoje primjere iz prakse pa se tako razvila zajednica učenja. Ona suradničkim i aktivnim učenjem povezuje onoga tko uči interakcijom s onima koji ih poučavaju. Povezuje, dakle, poučavane i učitelje. S tim je ciljem formirana Facebook grupa.

2.2. Facebook grupa*

Društvena mreža Facebook omogućila je dijeljenje, učenje i aktivnu suradnju s velikom zajednicom učitelja (trenutno 380 članova). Vrlo su brzo učitelji okupljeni u zajednici učenja krenuli u izradu vlastitih nastavnih materijala i sadržaja koristeći alate 2.0. Edukatori su ih pritom neprestano bodrili i pomagali im.

Svaki tjedan edukatori postavljaju nove linkove, a sve veća grupa učitelja isprobavaju korištenje novih alata. Najveće oduševljenje izazvali su različiti slideshow alati (neprekidni niz slajdova) koji su uspjeli potaknuti učitelje da pokažu svoj svakodnevni rad, terensku nastavu, likovne radove, projekte u 3 minute. Primjeri korištenja alata objavljeni su na web stranici.

2.3 Forum razredne nastave*

Proučavanje građe o web2.0 alatima potvrdilo je da učitelji u Europi i svijetu koriste forume za razmjenu informacija, po D.Viceković^[6]: *“Internetski forum je mrežna stranica na kojoj sudionici mogu komunicirati, objavljujući poruke različitih sadržaja. Ono što je napisano, odnosno objavljeno na forumu, brzo se širi svim korisnicima koje zanima određena tema. Korisnik foruma ne treba biti samo pasivni recipijent obavljenoga, nego može i sam pridonijeti bogatstvu različitih forumskih sadržaja.”* Forum razredne nastave postoji od 2005. godine. Broji oko 1000 članova, od toga 150 aktivnih.

Na forumu postoji podforum Web 2.0 alati gdje su postavljene poveznice na nove alate. Učitelji na forum postavljaju materijale koje koriste u radu te ih „zajednica učenja“ analizira, komentira i koristi. ^[6] Taj forum spada u web 2.0 te je primjer pionirskog projekta neformalnog usavršavanja učitelja i primjer suradničkog rada u učiteljskoj zajednici. ^[6]

2.4. Zbirka nastavnih materijala oblak znanja*

Jedan od najvećih uspjeha i kvalitetan primjer primjene web 2.0 alata je oblak znanja^[7] za pojedini razred, nastavno područje, temu, grupu, aktivnost. Zbirka nastavnih materijala je baš to: oblak znanja, oblak znanja za razrednu nastavu koji obuhvaća sve

razredne nastave, područja djelovanja, interese učitelja koji rade u razrednoj nastavi. Zbirka je nastala 2008. godine kao mjesto za pohranu materijala koji su objavljeni na FRN. Vrlo brzo je Zbirka postala poznata svakom učitelju (i studentu) razredne nastave u Hrvatskoj, a i puno šire. Materijali iz Zbirke prevode se na slovenski jezik, srpski jezik, talijanski jezik i makedonski jezik.

Za objavljivanje materijala u Zbirci potrebno je prvo materijal objaviti na Forum razredne nastave gdje ga učiteljska zajednica komentira, analizira, a materijal se prenosi u Zbirku 3 do 4 puta godišnje. Zbirka se stalno nadopunjuje i baš zbog te svoje interaktivnosti, mogućnosti izmjene i besplatnosti materijala Zbirka pripada u najveći oblak znanja za razrednu nastavu u Republici Hrvatskoj.

2.5. Tečajevi za učitelje u sustavu Moodle

Poticaj za izradu online tečajeva za učitelje nastao je suradnjom i razmjenom iskustava na Forumu razredne nastave. Započelo se pojašnjenima i poučavanjem uporabe forumskih alata, potom pisano ili u obliku prezentacija. Napravljene su upute za upotrebu raznih alata ili programa Microsoft Office. Ustanovljena je velika potreba za edukacijom učitelja u korištenju informacijsko komunikacijske tehnologije. Pristupilo se izradi online tečajeva u LMS sustavu Moodle primjerenih nižoj ili početnoj razini informatičke pismenosti učitelja (pogotovo starije generacije) uz uvažavanje različitih uvjeta rada u našim školama. Trenutno su aktivna i provode se kontinuirano tri tečaja :

1. Radionica: Izrada nastavnih materijala : pomoću uputa i vježbi učitelj uči koristiti MS Word, MS Publisher, MS Picture Menager, MS Movie Maker, Photo Scape, Audacity i druge alate za kreiranje nastavnih listića, križaljki, pozivnica, diploma, video zapisa i audio zapisa. Radionica je nastala nakon provedene jednomjesečne ankete na Forumu razredne nastave

Prvo anketno pitanje bilo je: Koliki postotak učitelja u Vašoj školi koristi bilo kakav oblik informacijsko komunikacijske tehnologije u nastavi?

Slika 1. Prikaz rezultata prvog anketnog pitanja

Drugo anketno pitanje bilo je: Koliko učitelja Vaše škole izrađuje nastavne materijale (listiće, PPT, ili druge oblike informacijsko komunikacijske tehnologije)?

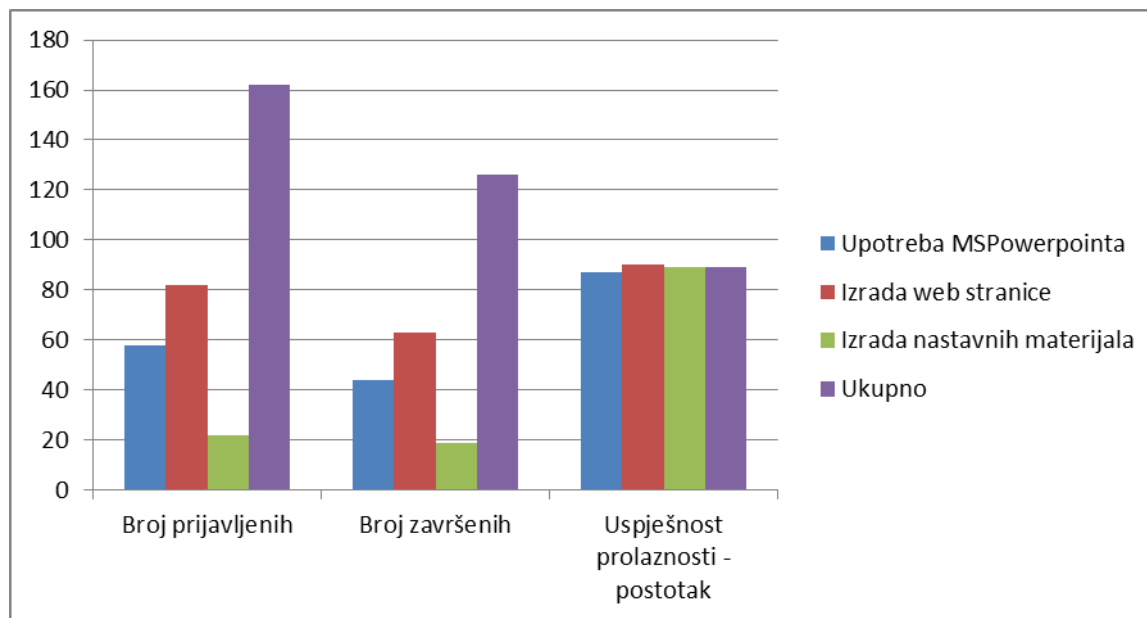
Koliko učitelja Vaše škole izrađuje IKT nastavne materijale (listiće, PPT, ili druge oblike IKT)?		
Manje od 25%	45	52%
Više od 25%	15	17%
Do 50%	11	13%
Više od 50%	11	13%
Gotovo svi učitelji naše škole	5	6%
Ukupno glasova : 87		

Slika 2: Prikaz rezultata drugog anketnog pitanja

Izlazni rezultati obje ankete potvrdili su stanje kakvo zatičemo u našim školama i potaknuli autorice projekta na izradu radionice Izrada nastavnih materijala.

2. Upotreba MS PowerPointa: otkriva skrivene mogućnosti MS PowerPointa i prikazuje kako kreirati kvizove, igrice i sl. koristeći animacije, hiperlinkove i efekte tog alata.

3. Izrada razredne web stranice: na platformi GoogleSites korištenjem predviđenih programa i alata učitelji se zorno poučava i vodi korak po korak kako izraditi razrednu web stranicu.

Slika 3: Grafički prikaz uspješnosti polaznika tečajeva

3. Zaključak

Neformalan, društven i suvremen pristup edukaciji hrvatskih učitelja – kao i učitelja iz regije – putem interaktivnih medija pokazao se dobrim, referentnim načinom edukacije, primjerenim za izvođenje praktičnih produkata i implementaciju u nastavni proces. Korištenjem Web 2.0 alata potiče se: interaktivni rad, individualiziran i/ili skupni pristup alatu, jednostavan način korištenja alata: po uzoru na učitelja i učenik postaje aktivan sudionik i kreator sadržaja.

Osim toga polaznik stječe osjećaj samopouzdanja i kompetentnosti za suvremeni pristupom nastavi u zajednici škole i okoline (društva) učitelj postaje prihvaćen, prepoznat i imenovan inovatorom, učitelji s ponosom pokazuju svoj rad, a njihovi razredi postaju otvoreni, učitelj je motiviran nastaviti samoobrazovanje

Ostvaruje se cilj edukatora: hrvatski učitelji koriste web 2.0 alate u svom radu i tako postaju aktivni članovi svjetske učiteljske zajednice 21. stoljeća.

Prilog – poveznice, označene *:

<http://www.mipro.hr/> Hrvatska udruga za informacijsku i komunikacijsku tehnologiju, elektroniku i mikroelektroniku

<http://elacd.carnet.hr/index.php/LMS> - LMS sustav učenja

<https://sites.google.com/site/web20urn/home> - Mrežna stranica za edukaciju učitelja u korištenju web 2.0 alata

<http://www.facebook.com/groups/web2.0uRN/> - Mrežna grupa na Facebooku

<http://www.razredna-nastava.net/forum/index.php> - Forum razredne nastave nastao 2005.godine

<http://www.razredna-nastava.net/> - Oblak znanja za razrednu nastavu

4. Stručni članci i literatura:

1. Vuk, S., Petković, D. Edukacija učitelja u korištenju web 2.0 alata, Zbornik radova MIPRO, Rijeka 2012.

2. Petković, D. Razvijanje informatičke pismenosti učenika razredne nastave korištenjem web 2.0 alata u poučavanju, Zbornik radova MIPRO, Rijeka 2012.

3. Vuk, S. Web stranica - suradništvo roditelja, učenika i učitelja, Pedagogija i ICT, CUC 2011.
4. Ružić, I. Korištenje web 2.0 alata u nastavi u osnovnoj školi. Rad prikazuje primjere i iskustva, Zbornik radova MIPRO, Rijeka 2011.
5. Rauker Koch, M., Gligora Marković, M.: Koristimo li i koliko web 2.0 alate u nastavi?, preuzeto s http://www.skole.hr/nastavnici/ucionica?news_id=7329
6. Vincek, D.: Fenomen društvenih mreža: „Utjecaj Facebooka na kretanje broja posjetitelja internetskih foruma". Zagreb, 2010. Preuzeto s <http://prezi.com/e7klrphmgmmh/je-li-internetski-forum-medij/>
7. Bronzin T.: Cloud Computing“ ili programska rješenja u oblacima; Pogled kroz prozor, kolovoz 2009.